

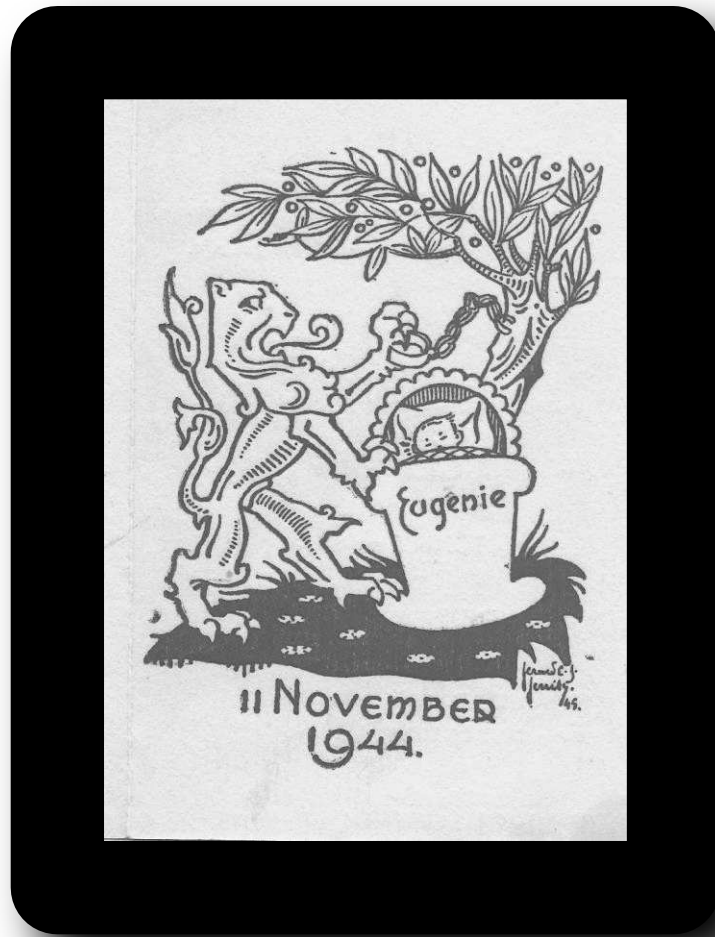

Het dagboek van JAN-THEO

WERNERS

Voor Eugénie

GEEF NIET OP

Inleiding

Van 1943-1945 was ik baby en peuter, terwijl de wereld letterlijk en figuurlijk in brand stond.

Het woord of begrip 'bezettingstijd' kan heel veel verschillende associaties en gevoelens oproepen. Bijvoorbeeld het moeten ontberen van vrede en rust, welvaart en luxe. Leven met angst en paniek. Angst die voortvloeit uit de waanzin die oorlog heet.

De navolgende teksten gaan over eenzaamheid en isolement. Maar ook over veerkracht en acceptatie bij het verwerken van pijn en verlies.

Ik doorliep de kleuterschool, de Lagere school en later de M.M.S. Allemaal in dezelfde straat! De Hinthamerstraat. Later voltooide ik de opleiding tot tekenlerares aan de kunstacademie van de R.K. Leergangen te Tilburg. Ik stond acht jaar voor de klas als docent op diverse scholen. Daarna trouwde ik met Herman Brenninkmeijer en we kregen samen drie dochters.

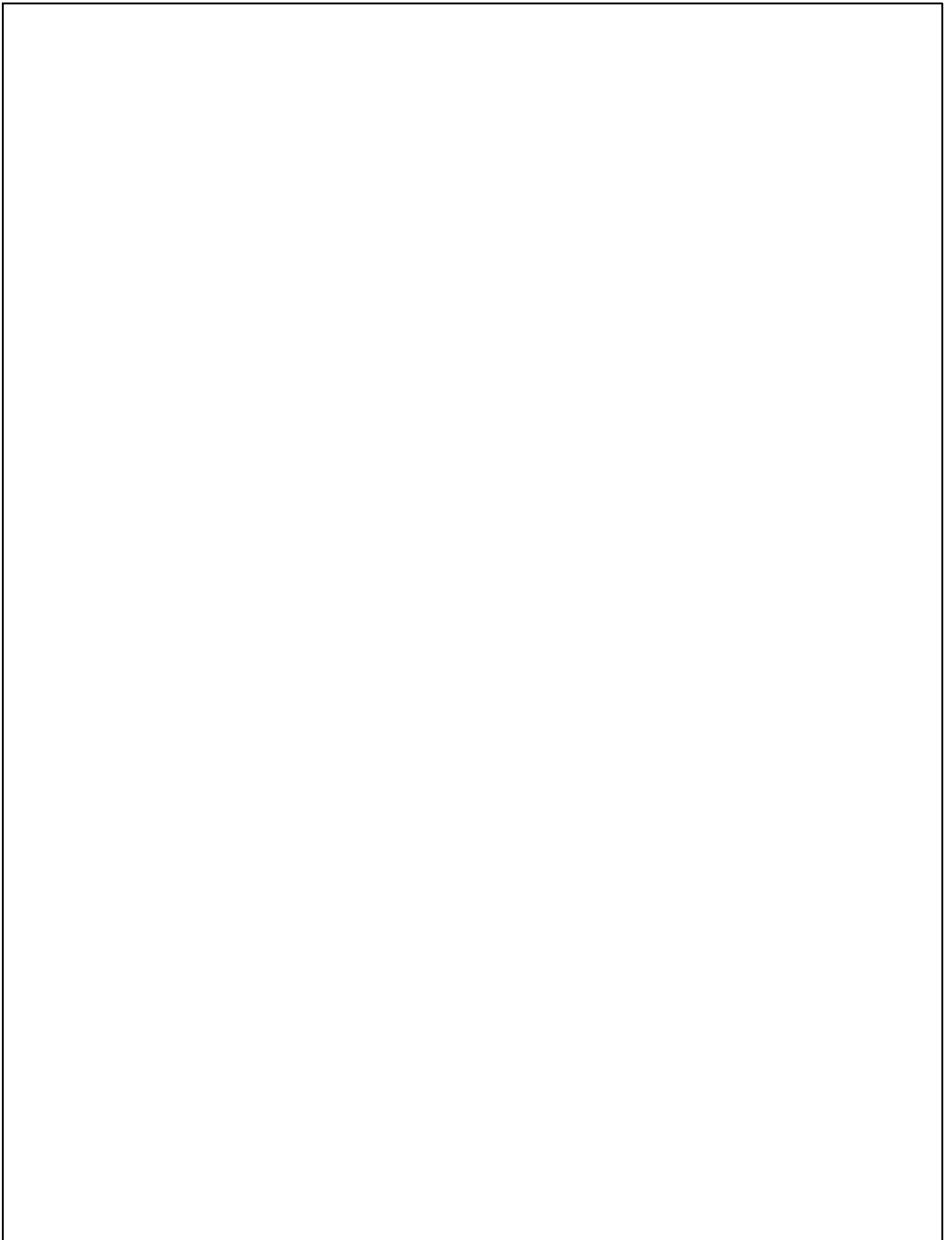
Na een zware periode in mijn leven rijpte bij mij het plan om iets te doen met het gedachtengoed van mijn (inmiddels overleden) ouders.

Vanaf 2020 tot 2022 was er chaos in mijn persoonlijke leven. Ik liet me opnemen in een kliniek voor depressieve ouderen om aan mijn herstel te werken. Daarna kwam er iets op mijn pad dat mijn leven veranderde. Ik heb altijd geweten dat er ergens een schriftje moest zijn waarin mijn vader zijn oorlogservaringen opschreef. Ik las in de kalender voor levensgeluk de volgende tekst: 'Als je serieus wil dat er iets gaat veranderen in je leven, creëer dan een positieve gewoonte en houd dat minstens zes maanden vol. Het is een garantie voor succes. Het werd voor mij een uitdaging, maar tegelijkertijd een vorm van therapie. Niet alleen uit nieuwsgierigheid, maar ook vanwege de eventuele boodschap. Ik ging op zoek naar de schriftjes. Ik deed mijn uiterste best om het te ontcijferen en te digitaliseren. Het is

---

een verhaal dat mijn vader zo'n 80 jaar geleden heeft opgeschreven onder barre omstandigheden. Als fanatiek amateurfilmer maakte hij ook unieke opnamen uit de donkere tijd. Ik bewonder de dapperheid en de creativiteit van mijn toen nog jonge ouders. Mijn vader was jarig op 28 oktober, dus daags na de bevrijding van den Bosch vierde hij zijn 40^e verjaardag!

Jan-Theo Werners

Jack. Een van onze bevrijders. In mijn beleving was hij de 'superheld'. In de kelder zong ik: 'You are my Sunshine'. Over Jack werd verteld dat hij een huisvriend was. Er zijn foto's van hem, met mij en mijn oudere zus. Ik leerde Engelse woordjes. Jack, chocolate!' riep ik dan en tikte driftig op zijn borstzak.

In 2008 op 26 April stond het volgende stuk in de Telegraaf: 'Op onze oproep vorig jaar april in de Telegraaf op Zondag, geplaatst bij een interview met Spitfirevlieger Leo Hendriks van 322 'Dutch 'squadron Royal Air Force, reageerden lezers van De Telegraaf massaal.'

Titel en schrijver: 'Ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog'. Bijzondere ooggetuigenissen van Nederlanders die de oorlog hebben meegemaakt. (Met een dvd van het laatste interview met Soldaat Van Oranje.) Door Charles Sanders. Uitgeverij House of Knowledge.

Mijn bijdrage aan dat boek: foto's en geschreven tekst. Op de pagina's 48 en 49. Je ziet daar mijn vader met een bakfiets vol beddengoed; een kapotgeschoten muur van ons huis met daarachter mij en mijn zus bij moeder op schoot. Twee foto's van Jack in de huiskamer en buiten met ons op de jeep. Verder nog bonnen uit de bezettingstijd en een brief. De tekst is geschreven door mijn moeder.

Jack. Omdat ik me zijn achternaam nog herinnerde ben ik op zoek gegaan naar iemand die voldeed aan de gegevens die ik had. Ik kwam toen uit bij: 'John (Jack)H.- werd geboren op 22 mei 1922 in N. (Canada) – Hij verliet het ouderlijk huis in 1939 op 17-jarige leeftijd en werkte voor verschillende mensen in de houtfabrieken in het gebied. In 1943 nam hij dienst in het Canadese leger. Hij was erg trots op het jaar dat hij in de krijgsmacht doorbracht. Na de oorlog vervoerde hij boomstammen, grind en brandstof. Jack trouwde met H. en ze kregen 2 zonen. Ik heb de foto bekeken van de dan 77-jarige Jack, en ik zag een treffende gelijkenis.

Over het oorlogsverslag van mijn vader: naarmate ik ouder werd begonnen de herinneringen aan mijn eerste levensjaren zich aan mij op te dringen. Ik wist dat mijn vader oorlogsverhalen noteerde in een schriftje. Na enig zoeken en navragen kwam ik dankzij mijn jongste zus het document op het spoor. Vervolgens kreeg ik de kopietjes, die mijn oudste zus voor mij verzorgde. Keurig gedrukt, maar bijna onleesbaar. Ik was razend nieuwsgierig naar de inhoud.

Ze deed er een briefje bij: 'Papa heeft het op twee notitieblokjes geschreven, en heeft dat later (t/m blz. 20) in een schriftje overgeschreven. Eén gedeelte zat nog met een nietje vast, andere velletjes zijn los. Ik ga ze sorteren na kopiëring...' Met potlood geschreven op - deels gelinieerd - deels ruitjespapier -. Veel teksten waren doorgestreept. Enkele losse blaadjes maakten het lastig om de volgorde te bepalen; en bijna nergens gedateerd!